

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
Egy évre ... 150 Lei
Fél évre ... 75 Lei
Egy negyed évre 37-50 Lei
Egy óra ... 12-50 Lei

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
Aradi és csanádi egyes
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
Bulevardul Regele Ferdi
nand I. (József tóh.-ni 22-
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, október 20.

Az új háziezred bevonulása.

Az első számú krajovai gyalogezred ma hajnalban két óra-kor érkezett meg Aradra. A legénység és tisztikar az éjszakát a vasúti állomáson töltötte. A hivatalos fogadtatás ma délelőtt fél tíz órakor folyt le a vasúti állomáson. Az Aradon állomásozó csapatok diszkriminációja és a fogadtatáson résztvevő funkcionáriusok már előbb kimentek az állomáshoz. Először *Daschivici* tábornok, helyőrségi parancsnok üdvözölte az új háziezredet a helyőrség nevében, majd dr. *Robu* János polgármester a város és dr. *Botis* Tivadar szentszéki ülnök a román klérus üdvözlését tolmácsolta. Ezután az ezred parancsnoka *Pasalega* vezérkari alezredes válaszolt. Örövend. mondotta, hogy ebbe a szép városba jött. Az új háziezred feladata a rend és nyugalom fenntartása és biztosítása a város polgárságát, hogy ez a feladat az új háziezrednél jó kezekben van. Ezután a 93-ik gyalogezred helyettes parancsnoka bucsuzott el a várostól és annak közönségétől. Ezzel a fogadtatási aktus véget ért és következett a városba való bevonulás. A menetet a zenekar nyitotta meg, utána következett az első gyalogezred tisztikara, *Pasalega* ezredparancsnok vezetésével és a helyőrségi tisztikar küldöttsége. Ezután az új ezred egyik zászlóalja vonult az ezred zászlóval. Következett a 93-ik gyalogezred egy disz-zászlóalja, a vadászok disz-zászlóalja gépfegyvercsapattal, a lovasság és tüzérség egy-egy disz-osztaga. A menetet egy szakasz rendőr zárta be. A főútvonalon a katonaság diadalkapuk alatt vonult el. A városháza előtt román cserkészek, a román iskolák növendékei és a hadiárva-kisgyerekek az ezred előtt, amely a Szabadság-téren és az Eötvös-utcán át vonult. Ma este a város és a helyőrség 275 terítékes bankett rendezett a Fehér Kereszt téri kertjében.

Rascanu hadügyminiszter Aradon.

Rascanu hadügyminiszter *Mosoiu* tábornok kíséretében tegnap este autón Nagyváradról Aradra érkezett. A miniszter tiszteletére este a Fehér Kereszt téri kertjében 50 terítékes bankett volt, utána a miniszter a vasúti állomásra hajtatott és az éjszakát szalonkocsijában töltötte. Ma reggel a miniszter általános alaromot rendelt el. A miniszter, aki a katonaság magatartásával meg volt elégedve, ma délelőtt Déván át Bucurestibe utazott, ahova táviratilag visszahívták. A hadügyminiszter Aradra jövet Szalontán kiszállt és megtekintette a határt.

Teleki vezeti a román-magyar tárgyalásokat.

BÉCS. A *Neues Wiener Tagblatt* jelenti Budapestről: A Románia és Magyarország közötti tárgyalások megkezdődtek. Ezeknek a tárgyalásoknak az eredménye nemzetközi lesz. A tárgyalásokat magyarországi részéről gróf *Teleki Pál* vezeti. A tárgyalásokat Franciaország kezdeményezte, sőt a tárgyalások menetét is odaadó figyelemmel kíséri. Máris meg lehet állapítani, hogy úgy Magyarország, mint Románia részéről a legmesszebbmenő

igyekezettel azon vannak, hogy megegyezésre jussanak. Romániában kedvezően fogadták *Benes* ajánlatát. Azonban bizonyos, hogy Románia nem akarja Csehország részére a gesztenyét ki-kaparni. A román-magyar egyezség mindenekelőtt gazdasági téren fog létrejönni, később azonban politikai szerződést is kötnek. Mindkét államnak fontos érdeke, hogy a megegyezésre vezető utat megtalálja.

Aradi nyilatkozat Bécsről. Milyen az élet az osztrák fővárosban?

A napokban jött vissza Aradra bécsi úttjáról egy itteni előkelő személyiség, aki az Aradi Közlöny munkatársának az ausztriai politikai állapotokról, a bécsi általános és a pénzgazdasági viszonyokról a következő érdekes adatokat mondta:

— Az osztrák főváros hangulatát már hetek óta izgatja a választások kérdése, ettől az összes társadalmi körökben nagy és mélyreható változások várnak. A politikai helyzetet illetően, jelenleg biztosra veszik a keresztény-szociálista párt győzelmét, így valószínű, hogy a szociáldemokraták kisebbségben maradnak és pártjuk ellenzékbe megy át, de még ez esetben is számottevő részét képezik majd az osztrák parlamentnek. Az éles szociálista rezsimnek a megszűnésétől általában *Német-Ausztria nemzetközi helyzetének javulását várják*. Ausztria egyelőre arra törekszik, hogy a külföldi államokkal lehető jó viszonyba kerüljön, hogy az osztrák főváros továbbra is az a régi, híres nemzetközi centrum maradjon, ami a háború előtt volt; ez részben már sikerült is, mert Bécs a volt monarchia összes gyárosainak, iparosainak a központja, a kereskedők találkozóhelye. A valuta folytonos sülyedését aggasztó jelenségnek tartják, s bár Zürichben az osztrák korona a magyarnál jobban áll, Bécsben a

magyar korona van azslója. A bankok szokatlanul nagy üzleteket bonyolítanak le, nexusaikat a külfölddel mindjobban megerősítik s már a külföldi tőke is érdeklődik az osztrák vállalatok, intézmények iránt. A pénztelenség ott is érezhető, a vállalatok, a mostani nehéz viszonyok mellett, nagy pénzeket abszorbeálnak és mivel a bankok kénytelenek a vállalatokat finanszírozni, meglehetősen nagy tartózkodás mutatkozik minden új üzlet iránt. Az élelmészeti viszonyok némileg javultak, liszt, kenyér bőven van, csak a termelőkkel, a vidéki parasztsággal van sok baj s a város és a falu közötti ellentét Ausztriában az utóbbi időben rendkívül kiéleződött. A központi hatalom teljesen meggyengült, a *Zentralregierung* már nem respektálja s a kerületek a központi rendelkezéseket többnyire he sem tartják. A közlekedési viszonyok kifogástalanok, a menetdíjak még igen magasak. A vonatközlekedés menetrend szerint van rendezve s a vonatok elég gyakran és késés nélkül közlekednek. A bécsi magyar kommuniszták széleskörű agitációt fejtenek ki s elveik propagálására különböző organonokkal rendelkeznek, így számos napilapjuk és heti folyóiratjuk van, de közöttük és a többi Bécsben tartózkodó magyar emigránsok között semminemű érintkezés nincsen.

A délszlávok nem mondanak le Karintiáról.

A karinthiai népszavazás tudvalevőleg Ausztria javára végződött. A népszavazás eredménye mint Bécsből jelentik, a délszlávok körében nagy elkeseredést keltett. Agitátorok izgatása következtében *Laiabach*ban több német üzletet kifosztottak és német polgárokat inzultáltak. Egy német küldöttség felkereste a nemzetközi bizottságot, hogy védelmet kérjen. A délszláv sajtó halatlanul izgatást üz. Ennek tulajdonítható, hogy október 14-én

két délszláv zászlóalja vonult be a népszavazási területre a csendőrség megerősítésére. Amit hivatalosan azzal magyaráznak, hogy a délszlávok életét és vagyonát védelmezzék. Remélik, hogy a nemzetközi bizottság, amely a közgazgatást az Ausztriához való csatolásig intézi, idejében intézkedni fog, hogy a délszláv csapatokat visszavonják. **LAIBACH.** Egy vezető pozícióban levő délszláv politikus kijelentette, hogy a délszláv csa-

patok bevonulása Karinthiába határozott parancsra történt, mert Jugoszlávia nem mond le Karinthiáról és eltökélt szándéka, hogy ezen akarata az egész világgal szemben minden eszközzel keresztül is vigye. Az entente legfőbb tanácsa lesz a felelős azért, ha a népszavazásból komoly botyodalmak keletkeznek.

A kormány szigorú intézkedései.

BUCURESTI. Mint ismeretes, a királyságbeli és a csatolt tartományok szociálista szakszervezetei küldöttség útján, amelynek tagjai többek között *Jumanka Csizer*, *Moskiviciu*, *Geistlinger* voltak, memorandumot nyújtottak át *Averescu* miniszterelnöknek. A memorandumban több pontban vannak felsorolva azok a sérelmek, amelyeknek elsimítását kérik. A miniszterelnök tegnap kézbesítette válaszát a munkásság vezetőivel, amelyben kifejti, hogy a kormány teljesen tisztában van azzal a feladatával, hogy a munkásság helyzetén javítani kell. Ezt a feladatot fokozatosan a rend helyreállításával kapcsolatosan kívánja megvalósítani. Miután tehát a kormány feladatának teljes tudatában van, emel-fogva semmiféle utasítást, vagy fenyegetést nem vesz tudomásul a munkásság részéről, ellenben a legszigorubb eszközöket fogja a rend ellenszegülőivel szemben alkalmazni.

Teleki a zsidókérdésről.

BÉCS. Gróf *Teleki Pál* magyar miniszterelnök a *Neue Freie Presse* munkatársa előtt a zsidókérdésről így nyilatkozott:

— A zsidókérdést helytelenül fogják fel mindkét részen. A zsidóknak meg kell érteni, hogy egész természetes antagonizmus-al állunk szemben. Sokan közülük elősegítették a kommunizmust és sokan közülük gyorsan gazdagodtak meg a háborúban. En teljes objektivitással elismerem, hogy a zsidóság nagyrésze vagyonát kereskedelmi hozzáértéssel szerezte. A sokat szenvedett kereszténység felismerte azt a tényt, hogy félre hagyta magát szorítani a vezetéstől. Szükséges helyreállítani azt a folyamatot, amely a magyarság felül-emelkedését van hivatva előmozdítani. Vannak magyar zsidók elég nagyszámban, akik hazafiásan gondolkodtak és voltak sokan, akik a kommunizmus alatt is megállták helyüket. Sohasem szabad általánosítani. A magyar zsidóságnak vannak igen értékes elemei.

Pénzügyi reformon dolgozik a pénzügyminisztérium.

A román pénzügyminiszter ajánlatot kapott Bécsből 23 millió leu ércpénz verésére. Az ajánlat 10, 25 és 50 banisokra vonatkozik. A pénzügyminisztérium megfelelő szakosztálya tanulmányozza az ajánlatot. Ahogyan a „Kurier” beavatott helyről értesült, a román katonai földrajzi intézet nyomdájában megkezdték a 10, 25 és 50 banis papírpénzek nyomását. Kibocsátásra kerül egymillió leu értékű tizbanis, másfél millió leu értékű 25 banis és ugyancsak másfél millió leu értékű 50 banis. Az új aprópénz december elsején kerül forgalomba. A pénzügyminisztériumban egy bizottság alakult, mely a jövő hét folyamán megkezdi a gyanús koronák beváltását.

Kétszázmillió ékszerlopás.

BÉCS. A rendőrigazgatóság érdekes lopási ügyvel foglalkozik. Ez év májusában három bécsi ékszerész kétszázmillió korona értékű ékszert adott át Brauneis Alfonznak azzal, hogy Brazíliába vigye. Az ékszerek nagyrésze briliáns és gyöngy volt. Brauneis becsomagolta az ékszereket és állandóan revolver táskájában hordta. A Sophia nevű hajón azután megkezdte a brazil utat. A hajón megismerkedett egy T. Lajos nevű kémikussal, aki szintén Brazíliába utazott. A hajó Los Palmas magasságában járt, amikor Brauneis legnagyobb ijedségére észrevette, hogy az ékszerek eltűntek a revolvertáskából. Fellármázta a hajót. Az eset az utasok között nagy feltűnést keltett. Brauneis a hajó kapitánya előtt ama gyanújának adott kifejezést, hogy a tettes T. kémikus de bizonyítani nem tudott. A hajó kikötött, Brauneis miután a brazil hatóságoknál megtette a jelentést, hajóra szállt és visszatért Bécsbe. Itt is jelentést tett a rendőrségnek és egyenesen a kémikust nevezte meg. A rendőrség e hó 13-án megállapította, hogy a kémikus jelenleg Bécsben lakik. Brazíliában megnősült és nejevel visszatért Bécsbe. A rendőrség a fiatallembert letartóztatta és a kihallgatás során a gyanú beigazolódott. Beismerte ugyanis, hogy az ékszereket magához vette, de nem lopta, hanem a hajón találta azokat. Beismerte, hogy az ékszerek egy részét Brazíliában 360 ezer koronáért eladta, visszajövet Svájcban a többi egy urnak adta át értékesítés végett és hogy az uton 180 ezer koronát elköltött. A kémikus különben kleptomániában szenved és már ideggyógyintézetben is volt.

A görög király tragédiája.

ATHÉN. Sándor görög király, amikor Tatoi nevű kastélyának kertjében sétált, egy majom meg harapta a felső karján, és a combján. A karon levő seb hamar meggyógyult, de a combon levő sérülés inficiálódott. A királyt magas láz gyöttri.

ATHÉN. A görög király tegnap rövid szenvedés után meghalt.

A tanács protezsál. Elcsúfítja a Szabadság-teret.

A városi tanács egyik legutóbbi ülésén engedélyt adott Bogsch Aurél aradi kereskedőnek, aki Wertheim-szekrényekkel és vaskézipénztárakkal kereskedik, hogy a Szabadság-terén bódét állíthasson fel, amelyben zománczott edényt árusíthat. A városi tanács ezzel a határozatával érdemtelenül protekcióban részesített valakit, aki már volt szállítási vállalkozó is, s most olyan kereskedők egyszíntenciájára tör, akik kizárólag zománczott edények árusításával foglalkoznak. Furcsa a tanács határozatának az az indoklása, hogy a bódé felállítására azért adja meg az engedélyt, mert abban Bogsch Aurél közszükségleti cikket árusít. Tudomásunk szerint a közszükségleti cikké avanszált fénymasz vasedényt minden vaske-

reskedésben, közel a Szabadság-terhez lehet vásárolni. Ez a kivételes elbánás nemcsak régi köztisztelőben álló aradi cégeket érint súlyosan, hanem más szempontból is kifogás alá esik. Tavaly két aradi építész engedélyt kért a várostól, hogy az üzlethiányra való tekintettel, a Szabadság-terén állandó jellegű, diszes kivitelű üzleti bódékat építhessen, amelyek idővel díjtalanul a város tulajdonába mennek át. Akkoriban a város tanácsa nem adta meg az engedélyt azzal az indoklással, hogy nem engedi a Szabadság-teret elcsúfítani. Tisztelettel kérdezzük a város vezetőségét, hogy miért engedi meg most a Szabadság-teret elcsúfítását és miért nem adott engedélyt bódé készítésére tavaly, amikor haszna is lett volna?

Művészet.

Érdekes premiera Budapesten.

BUDAPEST. A napokban különlegességgel szolgált közönségének a Belvárosi Színház: négy kis egyfelvonásost mutat be, a modern színpadi irodalom legjavából való apróságokat. Karinthy Frigyes kis darabja. „Kisérleti módszer” című kabarétréfa, de ez a pompás elméjű író akaratlanul is mélyebb távlatokat tár ki darabja mögött. Bernand Shaw „Az imádója meg a férje” ragyogóan perszifálja önmagát és a házaset klaszikus háromszögét. Schnitzler bábjátéka, „A bátor Kasszián” egy pillanatra megvillantja a szerelem örök tragédiáját, Tristan Bernard kis bohózatát, „A szigorú piktor” a tulmodern művészek nagyözletességét és a jómódu polgár művészetisnobságát teszi groteszk ötletességgel csuffá. A színház ezzel az előadással igazán mulattatja a közönséget. A színészek jókedvvel játszanak. Harsányi Rezső és Mészáros Giza kitűnő produkciót adtak.

Az aradi magyar színtársulat a román színtársulat vendégszereplése alatt szerdán, csütörtökön és pénteken délután hat órakor kezdi az előadásokat. A három nap műsora elsősorban Szerdán az Inyenelők népszínművet adják, amelyben Győző, Ocskay, Ladislai és Ács mint egy jól összetanult dalárda tagjai, új számokkal kacagtatják meg a nézőteret. Csütörtökön a közelmúltban nagy sikerrel bemutatott Szászorszég operettét ismétlik meg. Pénteken újból operaest következik. Ennek műsorán a Parasztbecsület és Bajzók című operák szerepelnek.

Jókai-ciklus Marosvásárhelyen. A marosvásárhelyi színház igazgatósága Jókai Mórnak, a halhatatlan emlékü nagy magyar regényírónak örökbecsű dramatisztái regényeiből Jókai-ciklust rendez. A ciklust értesülésünk szerint már e hó 21-én megkezdik, s a megnyitó előadásra Jókai „Köszívű ember fia” című drámáját tűzték ki műsorra. Ezután a darab után még az „Új földesúr”, „Egy magyar nábob” és „Kárpáti Zoltán” című Jókai-dramáknak az előadása van tervezve véve. A Jókai-ciklust dr. Antalffy Endre, a közismert erdélyi író konferálja.

A Modern Kabaré műsora. Szerdán páratlan érdekességű, új számokból összeállított műsora lesz ismét a Modern Kabarének. Elsősorban tagjai közül fellépnek: a Parvulescu világhírű tánctrío, Wafey, a legjobb bicikli-mű-

vész, Bébé román komikus és Rubin mester, a telepatikus fenomén. Előadásra kerül a „Móricz” című kacagtató bohózat Várady Aladár és Réti Irénnel. Frappáns táncok, gyönyörű énekszámok és humoros magánjelenetek teszik változatossá az elsőrangú programot.

Sztrájk a párisi nagy operában. Páris. A nagy opera személyzete október 13-án sztrájkba lépett, mert az igazgatóság nem teljesítette követeléseit.

A mozgóképszínházak műsora. Október 20-án az Apollóban: Chifonette. — Az Urániában: Agyagház. Társadalmi dráma.

Newyork rejtelmel. (Az amerikai Pathé-filmgyár bűnügyi filmszenzációja.) A közönség méltó kíváncsisága előzi meg a Newyork rejtelmel összefoglaló cím alatt bemutatásra kerülő filmsodát, amelynek vetítését az Apolló és Uránia október 23-án kezdi meg. Az igazgatóság módot akar nyújtani arra, hogy a közönség kényelmesen megtekinthesse ezt a mesterművet, az előadásokat úgy rendezi, hogy a „Megsemmisítő kéz” és „Emlékezet nélküli álom” című film október 23., 24-én az Apollóban és ugyanakkor, tehát október 23., 24. és még 25., 26-án az Uránia-színházban lesz vetítve.

Chifonette. Az Apolló tegnapi renerioáriján a legérdekesebb szentimentális drámák egyikében szép számú közönség gyönyörködött. Chifonette főszereplő Stacia Napierkowska, a legszebb francia filmdiva kreálta. Elragadó bájoságával, közvetlen látékával és nagy szépségével lebilincseli a néző figyelmét. A kis virágáros leány, majd a nagyvilági hölgy szerepét oly művészettel játssza meg, hogy alig tudunk a csodás film hatása alól szabadulni. Partnerei a legjobb francia színészek és a rendezés a legnagyobb elismerésre méltó. A film még szerdán és csütörtökön marad műsoron.

Agyagház a címe annak az új Pathé-slágernek, amelyet kedden vetített először az Uránia-színház. Nemcsak a darab cselekménye, mesteri megrendezése és egyszerű kidolgozása, hanem az utólréhetetlen művészi megéltetés teszi élvezetessé az Uránia filmjének előadását. A nívós műsort még szerdán és csütörtökön vetíti az Uránia.

A mai valutapiac.

Ma a valutapiacra alig volt forgalom. A dollár árfolyama 50—52 leire emelkedett. Egyéb valutában nem történt jegyzés.

Kommunizmus Bécsben.

Vasárnap zajlottak le Bécsben és Ausztriában a nemzetgyűlési választások. A választások eredményéről még nem érkeztek hivatalos jelentések, de a nagyfokú agitáció következtében megállapítható, hogy a választásokból a keresztény-szociálisták kerültek ki győztesekként. Ma Bécsből Aradra érkezett hírek szerint a választások eredménye következtében kitört a kommunizmus. Ezeket a híreket, amelyeket még nem erősítették meg, fenntartással közöljük.

Lemond a magyar pénzügyminiszter.

(Windischgrätz Herceg — képviselő.)

BUDAPEST. Jól értesült helyen tudni vélik, hogy báró Kordnyi pénzügyminiszter, aki jelenleg szabadságon van, nem tér vissza többé. Utódja valószínűleg báró Kállay Tibor pénzügyi államtitkár lesz, aki eddig is szellemi vezetője volt a minisztériumnak.

BUDAPEST. Windischgrätz Lajos herceg volt minisztert 146 szótöbbséggel Sárospatakon nemzetgyűlési képviselővé választották. Windischgrätz megválasztása, amely ellen a keresztény pártok nagy agitációt fejtettek ki, nagy jelentőségű, mert tudvalevő leg őt tekintik a legitimista párt vezérének.

Uzemzavar a gázgyárban.

A gázgyárban az átalakítás után arra a kellemetlen felfedezésre jutottak, hogy a faecet, amely most a gáz előállításához mint melléktermék képződik, a vasalkatrészeket megtámadja. A vezető esőveket borító felsőrészt annyira megtámadta, hogy ez kilukadt, ezáltal természetesen a kemencét kijavításig üzemben kívül kellett helyezni. Ez a magyarázata, hogy az utóbbi időben a gáz a szokottnál is kevesebb nyomással áramlik a esővekben. A faecetre egyik aradi vegyészeti gyár ajánlatot tett a gázgyárnak. Lepárolás után emberi élvezetre alkalmas ecetet lehet belőle előállítani.

Érintkezés a tulvilággal.

Edison, a nagy feltaláló ma azt jelenti, hogy olyan műszert konstruált, melynek segítségével azt reméli, hogy összeköttetésbe léphet a tulvilággal. Ennek a rendkívüli találmánynak a részleteit Edison az „American Magazine” című folyóiratban mond el. Edison lehordja a spirituszt, kat, akik azt állítják, hogy gyerekes módszerekkel lehet szellemeket idézni. Edison találmánya egy olyan rendkívül nagy érzékenységi műszerekből áll, hogy lehetővé teszi a szellemek impulziónak felvételét és az élőkhöz való továbbítását. Ha azok — mondja Edison — akik a földi léthől elköltöztek, nem bíriák az én műszeremmel működésbe hozni, akkor a tulvilági élet sánszai, ahogyan mi ezt elképzeljük, végleg eltűnnek. Másrészt viszont, ha kísérlet sikerül, egy óriási szenzációt jelent: a materiális világ összeköttetését a transzcendentális világgal.

H I R E K.

Amerikában nem bíznak
Wilson megválasztásában.

Amerikában hatalmas agitáció fejlődött ki az elnökjelöltek mellett. Wilson újbóli megválasztása mellett egész agitáció szervezettel működik, melyeknek tagjai beutazzák egész Amerikát és propagandát fejtenek ki. Az amerikaiak azonban, ugylátszik megelégtették Wilson elnökségét, mert maguk az agitátorok sem bíznak a volt elnök újbóli megválasztásában. A legerősebb esélyei Harting republikanus jelöltnek vannak. A párt programja közé tartozik többek között a teljes elszakadás Európától. A fogadások ezidőszerint 1:10-hez állanak Harting javára.

— **TRANCU JASSI ÉRKEZÉSE.** Trancu Jassi közmunkaügyi miniszter. Burileanu tábornok kíséretében holnap délelőtt tíz órakor érkezik Aradra autón Nagyváradról. A minisztert a Simándi-uti vámnál Daschievici tábornok, dr. Cristian Aurel prefektus és dr. Robu János polgármester fogadják. A délelőtti folyamán a miniszter meg fogja látogatni a kerületi munkásbiztosító pénztárt. Délután egy órakor ebéd lesz a Fehér kereszt-téli kertjében és délután a miniszter meglátogatja a Martia-, Weltzer-, Textil- és Neuman-gyárakat. Délután négy órakor a miniszter a vármegyeházán küldöttségeket fogad.

— **JASSYBAN TÁRGYALNAK A ROMÁN-OROSZ BÉKÉRŐL.** Bucaresti. A Kurir Lembergől azt az értesítést kapta, hogy a szovjet-kormány Románia részére a béketárgyalások színhelyéül Jassyt jelölte meg.

— **BLAHA LUJZÁNAK TISZTELETDIJÁT SZAVAZOTT MEG BUDAPEST.** Budapest. A fővárosi közgyűlés foglalkozott a tanácsnak azzal az előterjesztéssel, amely beszámolja Blaha Lujzának hetvenedik születésnapja alkalmából történt üdvözléséről, indítványozta, hogy a főváros Blahánának hála- és köszönetét kifejezése mellett 1920 szeptember 1-től kezdődőleg élethossziglan havi részletekben esedékes évi 12.000 korona tiszteletdíjat szavazzon meg. A tiszteletdíjból a folyó évre esedékes 4000 koronát a közgyűlés rögtön elő is irányozta.

— **KUROPATKIN — BOLSEVISTA FŐVEZÉR.** Varsó. Kuropatkin tábornokot, az orosz-japán háborúból ismert orosz vezért az Ázsiában operáló bolsevista csapatok főparancsnokává nevezték ki.

— **HARMINCMILLIÓS TÜZKÁR.** Saarbrücken. A régi tűzészeti laktanyában tűz ütött ki, amely átharapódzott a francia autó-parkra. Száz autó és sok értékes felszerelés elpusztult. A kár 25-30 millió márkára tehető. A tűz keletkezésének okát nem tudják.

— **ELJEGYZÉS.** Holzeisen József eljegyezte Turszky Margitkát Magyarpecskán. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A GURULÓ RUBEL.** Páris. A Matin londoni jelentése szerint az amerikai vámparhatóság lefoglalt 14 ládát, amelyekben ékszeresek voltak és amelyeket a moszkvai kormány washingtoni képviselőjének küldöttek. A ládákat egy skandináv kikötőben rakták hajóra. A ládák egyike egymaga száz gyémántot tartalmaz.

Könyvtárakat. Hatalmas veszteséget magas áron vesz...

A vendéglősök és kávéosok
leszállítják az árakat.

Tegnap, hétfőn délután tartotta az aradi kávéosok és vendéglősök partársulata közgyűlését. A közgyűlés a rendes tárgysorozat megvitatása után, az ipartársulat új elnökévé Sárközy Ferencet a vasútállomási vendéglő tulajdonosát, társelnökévé Fischer Alajost a Dacia-kávéház egyik tulajdonosát, alelnökké Seiler Bertalant és Grünwald Simont választotta meg. Az ipartársulat ügyvezető titkára továbbra is dr. Bóns Károly ügyvéd maradt. A közgyűlés nem tárgyalta a pincérek béremelési ügyét, illetve kollektív szerződését, annak megvitatását csak holnap kezdik meg. Munkatársunk felkérte a kávéosok és vendéglősök új elnökét, aki a programjáról így nyilatkozott:

— **WRIGHT BUKARESTBŐL LONDONBA REPÜLT.** Wright, az ismert amerikai repülő Bukarestből visszarepült Londonba.

— **HALÁLOZÁS.** Farkas Bernát magánzó f. hó 18-án 86 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 20-án délután 3 órakor fog végbe menni a Lázár Vilmos-utca 2. számú gyászszobából. A megboldogultban Farkas Ábrahám szesznagykereskedő édesapját gyászolja.

— **A NEUMAN-GYÁR TOLVAJAI.** E hó 12-én Neuman testvérek cég feljelentést tett a rendőrségen, hogy az egyik irodahelyiségéből elloptak 1 bőr koffert, melyben 50.000 lei értékű ruhanemű volt. A nyomozást még aznap kiosztották Detasan csoportvezetőnek, aki Junák, Hanga és Lauman detektivekkel azonnal a helyszínre ment. A detektiveknek egy heti kimerítő nyomozás után sikerült a tetteseket Meszes Jánosné rovtimultu és egy fiatalkorú nő személyében kinyomozni, akiknél az 50 ezer lei értékű ruhanemű hiány nélkül megtalálták.

— **A NŐI SZABÓMUNKÁSOK SZTRÁJKJA** ügyében a békéltetési tárgyalások holtpontra jutottak, mert a munkaadók nem tudják a követeléseket teljesíteni.

— **TÜZ EGY ÉKSZERÜZLETBEN.** Tegnap éjjel 11 óra tájban a Központi-szálló portása észrevette, hogy a Weinberger ékszerüzlet redőnye alól sűrű füst tördül ki. A tűzoltóság azonnal kivonult a helyszínre. Az üzlet háttérében levő műhely munkaszta lánggal égett és a tűz már belekapott a többi butorokba is. A tüzet hamarosan sikerült eloltani. A tűz következtében elégett az asztalon levő összes műszerek, egy csomó törmelék arany és igen sok javításra oaadott tárgy. Az ékszerésznek több mint tízezer lei kára van.

— **BETÖRÉST TERVEZTEK A NEUMAN-GYÁR ELLEN.** Az aradi rendőrség ma egy jól szervezett betörőbandát leplezett le, amely a Neuman-gyár ellen készített felő nagyszabású betörést. A banda vezetői Panakla János és Sepik Lajos, mindketten rovtimultuak, akik miután Szegeden és Battonyán nyolc rendbeli betörést követtek el, Battonyáról szöktek át a magyar határon. Az aradi detektiveknek azonban sikerült a társaságot kézrekeríteniük, mielőtt a Neuman-gyár ellen tervezett betörést keresztülvihették volna. Panaklát és Sepiket valószínűleg ki fogják szolgáltatni a magyar hatóságoknak.

— **TALÁLT ÁLLATOK ÁRVERÉSE.** Arad város első kerületi eljárásága közhírré teszi, hogy augusztus 19. óta egy darab bárány, szeptember hó 9. óta hét darab liba találtatott bitangásban. Mivel tulajdonosaik ezideig nem jelentkeztek, azok folyó évi október 20-án délelőtt 9 órakor a városi tűzörség laktanyájában nyilvános árverésen eladottnak.

gyalta a pincérek béremelési ügyét, illetve kollektív szerződését, annak megvitatását csak holnap kezdik meg. Munkatársunk felkérte a kávéosok és vendéglősök új elnökét, aki a programjáról így nyilatkozott:

— Röviden csak annyit mondom, hogy az új vezetőség igyekezni fog a kávéházak és vendéglők árainak a lehetőségig való lecsökkentésére. Remélem, hogy ez a törekvésünk már a közeleli napokban meghozza gyümölcsét

— **FELEMELTÉK A TANÁROK FIZETÉSÉT.** Bukarest. A közoktatásügyi miniszterium az összes nagyromániai tanárok fizetését 20-25-30 százalékkal felemelte a fokozódó drágaság miatt.

— **A PÁLINKA-ADÓ.** A városi fogyasztási adóhivatal közli: A román királyi pénzügyminiszteriumnak Secretariatul General által 15115-N/1920. szám alatt kiadott szabályzata értelmében az ez évi augusztus hó 31-én 117. szám alatt Monitorul Oficial rendelete folytán közhírré teszem, hogy mindazon egyén, aki a város körzetében gyümölcsből pálinkát főz, vagy a város körzetébe behoz, a városi fogyasztási adóhivatalba (Csanádi-palota I. emelet) bejelenteni és a pálinka-adójának lefizetését vagy Bilet de Libera circulatie adónyugtával vagy Certificat de libera circulatiune szállítólevéllel igazolni tartozik, annélő fogva figyelmeztetem mindazokat, akik ezen kötelezettséget bármily okból is elmulasztották, hogy azt haladéktalanul teljesítsék, minthogy ennek elmulasztása csempészetnek minősítetik és a törvény értelmében az ita- lok elkobzása mellett 100-5000 leivel fog büntettetni.

— **HALÁLOS VÉGÜ ROBBANÁS.** London. Tinternben, Wexford grófságban egy lebontott házban robbanás történt, amely alkalommal hét személy meghalt és sokan megsebesültek.

— **SZALMÁT KERES A VÁROS.** A város gazdasági ügyosztálya ezúton hozza köztudomásra, hogy a városnak tíz waggon szalmára van szüksége. Sürgős ajánlatok a gazdasági aljegyzőhöz nyújtandók be.

— **LUTHER KIATKOZÁSA.** A württembergi állami levéltárban megtalálták annak a pápai bullának az eredetijét, amelylyel Luther 1520-ban egyházi átokkal sújtották. A bulla csak három példányban jelent meg, kettőt dr. Eck János annak idején Németországba hozott, a harmadikat V. Károly császárhoz Spanyolországba küldték.

— **A BÉCSI NŐK NEM TUDNAK FÉRJHEZMENNİ.** Bécs. Bécsben még évtizedekig éreztetni fogja hatását a nők igen nagy száma. A háboru utóbbi évei alatt száznegyvenezzerrel több nő volt Bécsben, mint férfi. Ez a szám most további negyvenezzerrel szaporodott. Ez azt jelenti, hogy a nők egyharmada semmi kilátással sem kecsegtetheti magát arra, hogy férjet kapjon. A háboru és a háboru utáni nyomor az okozója ennek az állapotnak. Bécsben ma senki sem mer családi tüzhelyet alapítani.

A vasútas bünei.

A timisoarai (temesvári) kerületi vasutigazgatósághoz az utóbbi időben panaszok érkeztek, melyek Ács-Sánta János ócsanádi állomási előjáró visszaéléseiről rántották le a leplet. Az ügyészség a vasutigazgatóság feljelentése alapján nyomozást kezdett, kihallgatta az egyes károsultakat, akik épületes eseményeket mondtak el a megfélekezett hivatalnokról: Ács-Sánta János állását pénzszerzésre használta fel és a visszaélések egész sorát követte el. A vádirat huszonegy rendbeli megvesztegetés vétségével, ötrendbeli megvesztegetés büntetével, egy rendbeli hivatalos hatalommal való visszaéléssel, egyrendbeli közokirathamisítással és egyrendbeli árdrágító visszaéléssel vádolja. Ezen vádak alapján a timisoarai (temesvári) ügyészség az állomási előjáró letartóztatását és ingó vagyonának zár alá vételét rendelte el. Ács az államot mintegy százezer koronával károsította meg.

Tűz a tex ilgyárban.

Ma délután fél három órakor értesítették a rendőrséget, hogy a textil-gyárban tűz ütött ki. A gyár szövőtermében levő lendkerék csapágya átmelegedett, a melegségtől kigyulladtak az olajozók. Az olajozó mellett nagyobb mennyiségű olajos vatta volt felhalmozva, amely hatalmas lánggal kezdett égni. A tűz veszedelmes gyorsasággal harapózott tovább és félfő volt, hogy az egész gyártelep a lángok martalékává lesz. A tűzoltóság megfeszített munkával lokalizálta a tüzet, amelyet négy óra sikerült is eloltani. A rendőrségtől Laza ügyeletes rendőrtiszt volt a tüznél. A gyár kára körülbelül 200.000 lei.

A vasosok sztrájkja.

A vaskereskedelmi alkalmazottak sztrájkja ügyében tegnap este 7 órakor volt az első békéltetési tárgyalás az iparhatóság előtt. Összesen nyolc vaskereskedés alkalmazottjai sztrájkolnak. A békéltetési tárgyaláson a munkaadók kijelentették, hogy miután az alkalmazottak a 12-ik dekretumban előírt békéltetési eljárás nélkül szüntették be a munkát, nem hajlandók velük tárgyalást kezdeni. Ezek után az iparhatóság a sztrájk aktáit elintézés végett Kolozsvárra küldi.

A vörös Rasputin.

Párisi lapok azt írják, hogy mint egykor a szerencsétlen cárnak, Leninnek is van egy szuggéráló Rasputinja. Csakhogy ez nem barát és nem férfi, hanem egy 23 éves leány, Gorogof Olga. Ő indította meg a bolsevista szent háborút Ázsiában az angolok ellen. Ő irányítja általában a vörös uralom kezét: Lenin és a többi bolsevista vezér szentül hisz Olga jóvendőmondó tehetségében. Minden héten vannak viziói a leánynak, melyek közül az a legnépszerűbb, hogy megalakul a világ-bolsevista birodalom és ezt Moszkvából fogják kormányozni. Gorogof kisasszony ösztönzésére több magasállású tisztviselőt börtönbüntetésre ítéltek, mivel Olgáról gúnyos hangon írtak vagy irattak az újságokba.

Apró hirdetések

Házasság.

HIVATALNOK, 28 éves, tizenöt éves Leu évi jövedelemmel, házasság céljából megismerkedne jobb családból való leánnyal. Leveleket „Fericire” jelleggel Wallinger hirdetője továbbítja. 9935

Alkalmazás.

CIGARETTA TOLTEST vállalk. Cím a kiadóban. 1000

GYÓGYSZERÉSZ GYAKORNOKI állást elfoglalna lehetőleg vidéken izri. fiatalember. Megkereséseket feltételekkel a kiadóba kérek „Gyógyszerész” jelleggel. 4324

OKLEVELES TANITÓ német nyelvtudással és kezdőket zongorában való oktatással 3 gyermekhez pusztára kerestetik. Buchwald Odón Armag-pusztai posta Temesrékás. 4322

KONTZ ALBERT család. legutóbb alvinci szolgabíró, megfelelő állást keres. Szíves ajánlatok Magyarigen (Alsó-féhermegye) címre kéretnek. 4320

HÁZMESTERPÁR felvétetik. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9934

HÁZVEZETŐNEK magányos urhoz vidékre is elmennék. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9935

SZÉPIRÁSU leány iroda részére felvétetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 9935

Vétel és eladás.

GUMMITÖMLŐ csigabetétes, 3 colos, 8 méter építkezési szivattyúval, closteték, rézcsapok, ólom csövek, szerszámok, ácsfurók, reszelők, sikartyuk, forrasztókárpák, stukatornád, új épületajtók eladó. Vágóhid-utca 30. 4330

RÖVIDEBB STRAFKOCSI majdnem új, eladó. Cím a kiadóban. 4323

FRANCIA—MAGYAR, magyar—francia szótár, lexikon 6 hatalmas nagy kötetes, 1000 Leiert-eladó. Cím a kiadóban. 4326

EGY vaskályha eladó. Cím a kiadóban. 4327

KITÜNŐ rövid keresztúros zongora repatriálás miatt sürgősen eladó. Megtekinthető Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 35. 4325

EGY 9-es Styria és egy Miramar harsánykötőgép eladó. Hickmann, Nagyhalmagy. 1328

TIZENKÉT SZEMÉLYES ebédlő-szerviz eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 9935

KÉT LABZSAK megvételre kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 9934

KOMPLETT HALÓSZOBA, konyhabutor, gázlámpák, vaskályha, tükrök, asztalok, gázrezsó eladók. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9934

VILLANYVASALÓ, csengődrót, damasz eladók. Str. Joan Russu Sirianu (Aulich Lajos-utca) 8. házmesternél. 9934

ELADÓ foxi kölyök kutyák Schweidel József-utca 10. sz. 4333

ELADOM DIANA-FÜRDŐMET 2 1/2 évi bérlettel. Közvetítő mellőzésével. Értekezheti Garai butorüzletben. 4315

ANTIK PORCELLANT, butort, szőnyeg, festményeket, ékszer vesz Salon Artistique Bulevardul Regina Mária (Andrássy-tér) 21. 10351

BARTA-MADARASZ-féle magyar olvasókönyv a katolikus gimnázium első osztálya számára használt vagy új állapotban megvételre kerestetik. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 28. I. emelet. 500

ZSIR, kicsinyben és nagyban kapható Kalmár Endrénéél Árpád-téri sarok üzlet. 4248

EGY SZOBA, konyha butor azonnal eladó. Mihály-utca 50. 4306

Apáthy levele Mihalihoz.

Megirtuk, hogy dr. Apáthy István, a volt Kelet-Magyarország főkörménybiztosa jelenleg Budapesten a kolozsvári egyetem dekánja, a politikától teljesen visszavonulva él és tisztán tudományos munkásságot fejt ki. Szeptemberi dátummal Mihali Tivadarhoz, az egységesítő bizottság elnökehez levelet írt. A rendkívül érdekes levelet szövegét itt adjuk: Igen Tisztelt Elnök Ur! Kötelességemnek tartom megköszönni azt a szíves jóindulatot, melyet Erdélyből Budapestre utazásomnak lehetővé tette által irántam tanúsítani méltóztatott. Legyen szabad már most arra kérnem Elnök Urat, tegye azt is lehetővé, hogy Kolozsvárt, az Egyetem állattani intézetében maradt ingóságaimnak nevezetesen tudományos felszerelésimnek minél előbb birtokába juthassak és így immár csak nem két év óta félbeszakadt tudományos munkásságomat újra megkezdhessem.

Magam nem utazhatom Kolozsvárra, mert utlevelémek látogatását csak a kiutazásra sikerült megnyernem. Azonban Metz Vilmos gimnáziumi tanár barátom, kinek egy rajta végrehaj-

Wagner Siegfried új operája.

DREZDA. *Sonnenlammen* opera három felvonásban, szövegét és zenéjét írta Wagner Siegfried. Nagy zenei esemény volt a szombati bemutató előadás a drezdai országos operaházban. Németország minden tájáról eljöttek a Wagner-egyesületek küldöttei és ezek a Wagner-imádók avatták a premiért különösen nagy eseményé, egyben gondoskodtak róla, hogy a siker zajos legyen, de nem kis számu volt a közönségnek az a része, amely hűvösen és tartózkodóan viselkedett. A drezdai kritika fukar kézzel mérte az elismerést Wagner Siegfriednek. Éppenséggel nem dicséri a fantasztikus szöveget, amely az opera színegyét Bizánca ülteti, a meseszöveg zagyva és sivár. A zene vezető motívumokkal dolgozik. Itt ott finom hangszerelésű tetszetős tételek csillannak fel, néhol népszerűséget ígérő dallamok csendülnek, amelyeket a zenekar Reiner Frigyes vezetése alatt hatásosan aknázott ki. A siker azon-

Hosszabb külföldi utra indul.

tandó mitét céljából ugyis vissza kell ide térnie, szíves volt vállalkozni arra, hogy ingóságaimat, a néki átadott meghatalmazás és egyéb, tulajdonjogomat igazoló okmányok alapján, Kolozsvárt átvesszi, becsomagoltatja és Budapestre szállítja. Nagyon lekötelezve Elnök Ur, ha őt ebben a vállalkozásában, melyre csakis a tudománynak teendő önzetlen szolgálat indítja, hathatósan támogatni kegyeskednék. Még a tél beállta előtt hosszabb külföldi utra indulok, hogy a világháború által megszakított személyes összeköttetésem fonálát az ottani tudományos körökkel ismét fölvegyem. Ezt az alkalmat föl fogom használni arra, hogy illetékes tényezők előtt elismerésemet fejezzem ki azért a segítségért, melyet Elnök Ur! tőlem, mint a tudomány munkásától bizonyára nem fog megtagadni. Fogadja Elnök Ur igaz tisztelettel nyilvánítását! Budapest, 1920. szeptember 14. Dr. Apáthy István.

Mihali miniszter kitélemtette, hogy már is intézkedett, hogy Apáthy Istvánnak az ingóságait és tudományos felszerelésait adják ki.

ban nem volt teljes. A harmadik felvonás, amely az égő Bizánca-ban játszik, mozgófényképbe való szenzációjának is beillett, de nem tetszett s míg az előadás idáig jutott, még a Wagner-imádók is belefáradtak s az ő tapsuk is megbéult.

A szerkesztésért ideiglenesen:

KAROLY JÓZSEF
felel.

Censurat: ALEX. FRUGINA.

NYILTÉR.

az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó tetteim, illetőleg édesapám

Losonczy Lajos

órák és ókszerész

végtesztességtételén résztvettek, ravatalára koszorút és csokrokat helyeztek, vigasztalásaikkal nehéz órákban felkerestek, ugyszintén boldogult férjem kártyáspínak és nagyszámú jóbarátainak a temetésén való részvételükért ezúton mondunk hálás szívvel jövő köszönetet.

Arad, 1920. október 19-én.

özv. Losonczy Lajosné
szül. Rotter Margit
és gyermekei.

10099

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és uri-divat áruháza

ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

!! Kereskedők figyelmébe !!

Legelősből bevásárlási forrás (süzer-, gyarmat-, onkorka-, festék- és pipere árukban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében

Arad, Str. Horla (Széchenyi-u.) 1. (Városházával szemben levő utc.)

SZEGEDI paprika, enyv. heresó, kávé, szármák érkezett Samuil Guttman céghez. 10318

JOKARBAN levő rövid zongora eladó Sretnéknél, Strada Colonel Pirici (Vörösmarty-utca) 1. 9933

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ILLES-utca 56a) számu ház olcsón eladó. 4318

MAGANHÁZ elfoglalható urilakással, belvárosban olcsón eladó. Érdeklődni Szalai ügyvédnél, Bul. Regele Ferdinánd 18. 4329

Oktatás.

NEMET ÓRAKAT ADOK. Cím a kiadóban. 4330

Különbéle.

MAKKOLTATÁS a radnai járásban 188 holdas tölgyerdőben kiadandó. Cím a kiadóhivatalban. 4321

APROHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvessz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetés és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mandr. Bulevardul Regele Ferdinánd I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírlétele.

Csemegekereskedők látogatására

Ügynök fix fizetéssel

és jutalékal utazó vagy mozgékony üzletkereskedőseged felvétetik. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9936

Fratii Steiner

börkereskedés
Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.
Fióktüzet Ujaradon. 9961

Mindenemű bórárak és cipészkelekek legelősből bevásárlási forrása. Szolid ár.

„HERMES” hirdetés 2458.

Gyümölcs fákat

Sétány fákat
Diszcserejéket
Fenyőfákat

Szőlőtőlványokat

Am. Alanyvesszőt
Zöldség és
Takarmányrépa magot
szállítanak legelőnyösebben

Fischer és Társai

tulajdonosok: 4130

ifj. AMROSI M. és
FISCHER L. örökösei
NAGYENYED—AIUD.

Iuon Köő

kézmű és divatszövet áruháza

Boros Béni-tér 16. (Wancsek ház.)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű- és rőfősáru alkakban, nagyban és kicsinyben. 10021

Elsőrendű szövőcérna és szövőgyapot (aradi textil gyár gyártmányát), valamint rövid-, köt- és szövőt-árakban dusan felszerelt raktárát ajánlja 4088

Hirschteld és Társa

Str. Moise Nicora Arad, Petofi-utca 1. sz.
(Bing-ház.)